

ANALYYSI

Koronasokki heikentää euroalueen pankkien kannattavuutta entisestään

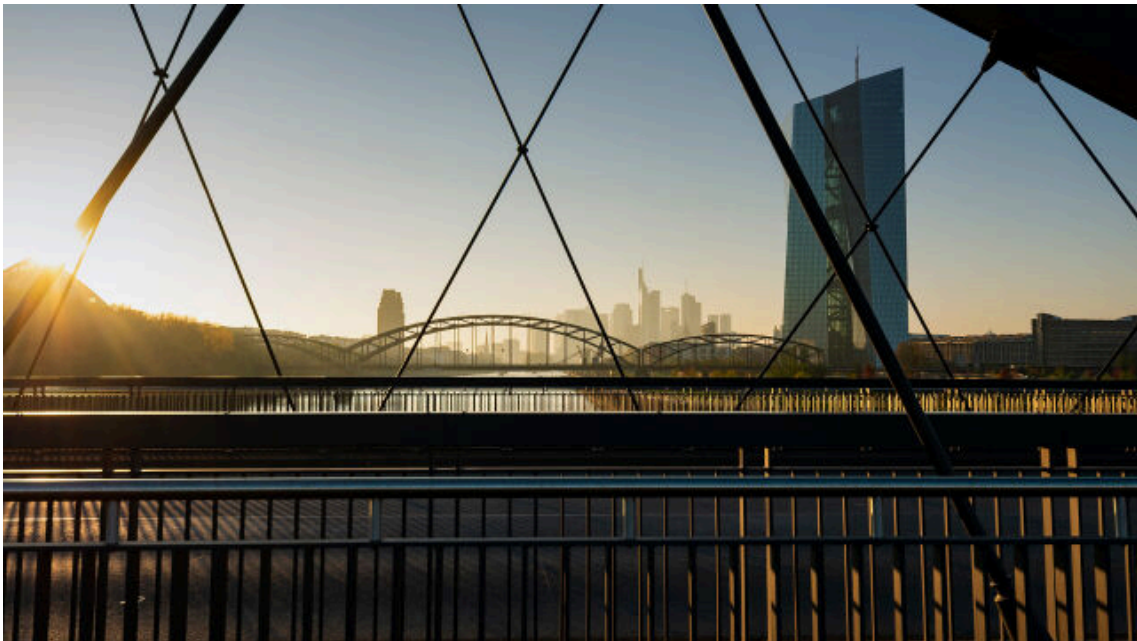
Rahoitusvakaus | 05.05.2020 | Kimmo Koskinen

KIRJOITTAJA

Kimmo Koskinen
Neuvonantaja

Odotukset talousnäkymien heikentymisestä kasvattivat pankkien toimintaympäristön riskejä jo ennen koronapandemian leviämistä Eurooppaan. Pankkien oman pääoman tuotto oli vuoden 2019 lopussa 5,2 %, kun se vuotta aiemmin oli 6,2 %. Osalla pankeista oli kannattavuushaasteita jo ennen pandemian puhkeamista ja kannattavuudessa on suuria eroja maiden, pankkien liiketoimintamallien ja yksittäisten pankkien välillä. Koronapandemian vuoksi pankkien tuottojen kehitys heikkenee entisestään, ja se jäänee selvästi alle pankkien laskennallisen oman pääoman kustannuksen. Pandemian vaikutukset ovat heijastuneet laaja-alaisesti Euroopan pankkien osakekursseihin (Euro Stoxx Banks -indeksi), jotka ovat vuoden 2020 alusta laskeneet 40 %.

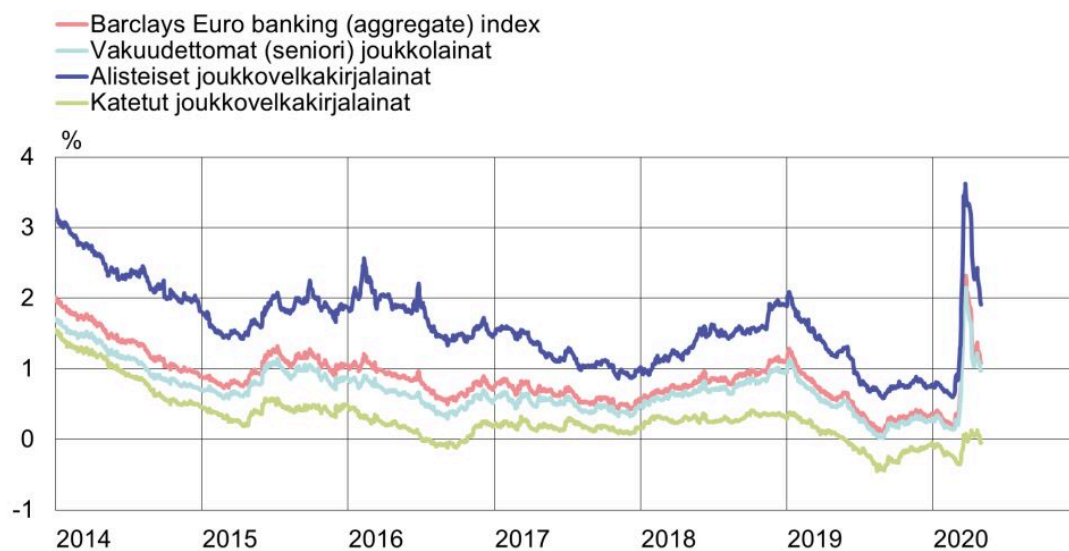

Pankkien vakavaraisuus parempi kuin edellisissä kriiseissä

Globaalin finanssikriisin jälkeen toteutetut sääntelyuudistukset ovat vahvistaneet pankkien riskinkantokykyä. Euroalueen pankkien vakavaraisuus on vahvistunut ja riippuvuus lyhytaikaisesta markkinarahoituksesta on vähentynyt. Eurooppalaisten pankkien luottokanta ei ole kasvanut voimakkaasti, ja pankkisektorilla on myös määrätietoisesti vähennetty ongelmalainojen määrää.

Kuvio 1.

Keskuspankkien toimet ovat laskeneet pankkien rahoituksen hintaa

Lähde: Bloomberg/Barclays.

30.4.2020
eurojalous.fi

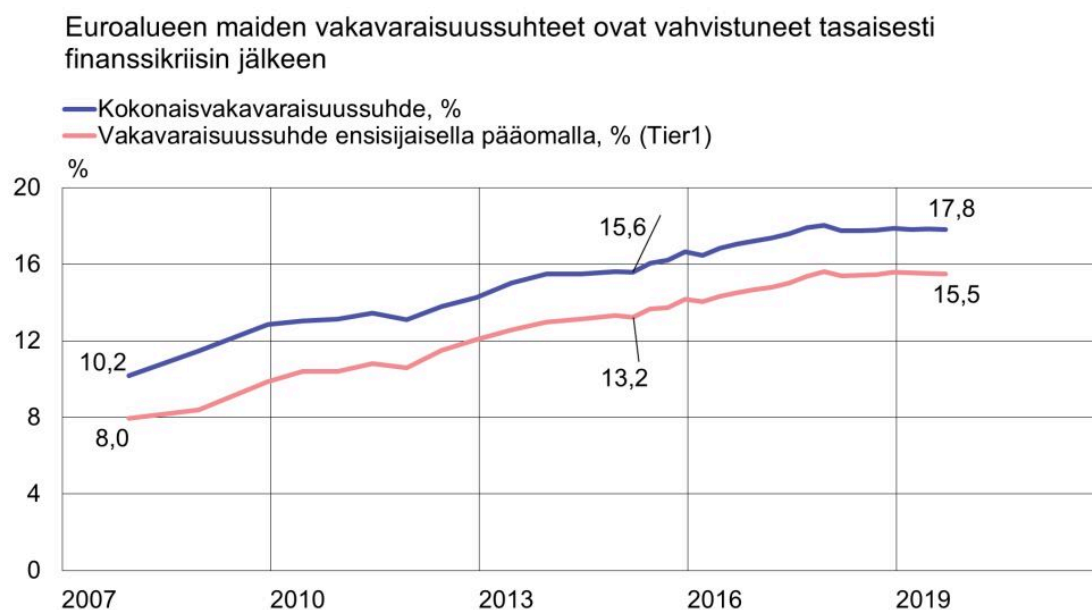
Viranomaistoimet ovat lisänneet pankkien luotonmyöntökapasiteettia merkittävästi

Koronapandemian kärjistymisen jälkeen tehdyt valvonta- ja makrovakauseräviranomaisten päätökset ovat keventäneet euroalueen pankkien pääomavaatimuksia. Nämä keventämistoimet ovat lisänneet merkittävästi pankkien luotonmyöntökapasiteettia yrityksille ja kotitalouksille.¹ Pankeille on lisäksi annettu suosituksia pidättäytyä voitonjaosta. Pankkien toimintakyky tukeakseen Euroopan valvontaviranomaiset ovat lisänneet joustoja raportointiin sekä sääntelyn tulkintoihin.

Markkinoiden toimivuus tärkeää – EKP:n operaatiot tukevat rahoituksen välittymistä yrityksille ja kotitalouksille

Markkinoiden häiriötön toiminta on pankeille tärkeää niiden oman varainhankinnan vuoksi. Epävarmuus ja epäluottamus vaikuttavat nopeasti markkinoiden toimintaan sekä markkinoilta hankittavan rahoituksen hintaan ja sen saatavuuteen. Koronapandemia on nostanut euroalueen pankkien ja yritysten markkinavarainhankinnan hintaa ja heikentänyt ajoittain rahoituksen saatavuutta. Rahoitusongelmat ovat heijastuneet niin lyhytaikaisiin vakuudettomiin yritystodistuksiin ja -lainoihin kuin pidempiaikaisiin joukkovelkakirjalainoihinkin. Koronapandemian kärjistyttyä rahoituksen saatavuus heikkeni myös dollarimääräisillä rahamarkkinoilla, mutta Yhdysvaltain keskuspankin ja EKP:n uudet rahapoliittiset toimet vakiinnuttivat tilannetta maaliskuun lopulla. Keskuspankkioperaatiot, kuten uudet luotto-operaatiot, vakuushelpotukset ja osto-ohjelmat, ovat helpottaneet pankkien rahoituksen saantia ja laskeneet markkinarahoituksen hintaa. Etenkin vähäriskisten instrumenttien kuten katettujen joukkolainojen markkinat ovat avautuneet uudelleen.

Kuvio 2.

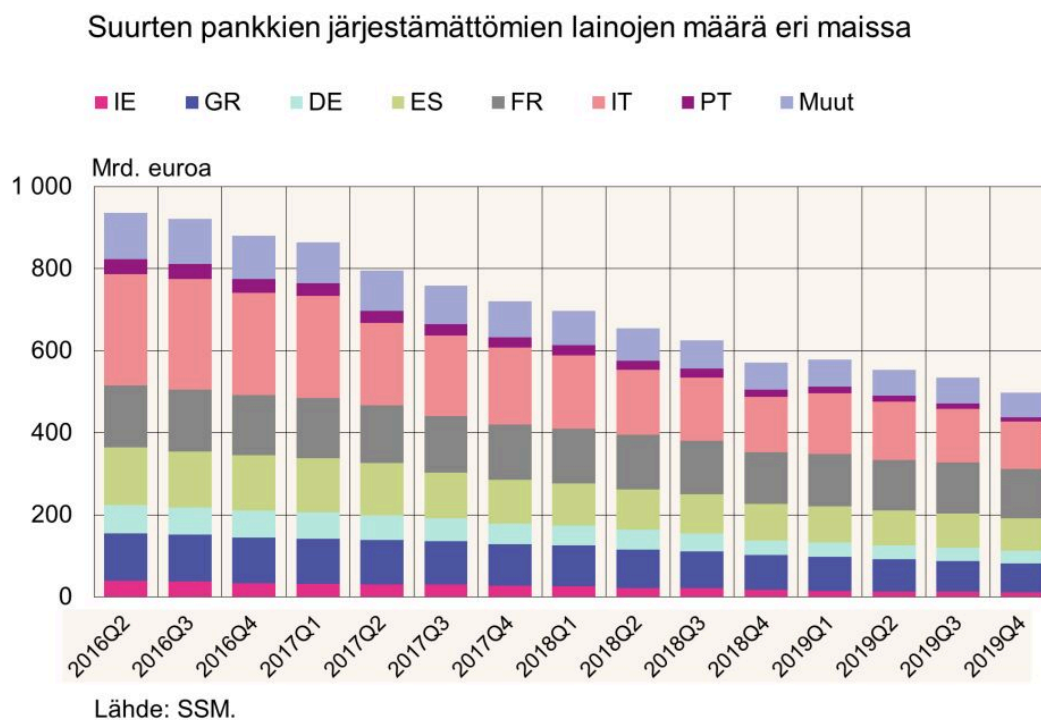
Lähde: Euroopan keskuspankki.

4.5.2020
eurojatalous.fi

Finanssikriisin varjo ongelmalainoissa on ollut pitkä – Koronapandemia kasvattaa uudelleen pankkien luottoriskejä

Euroalueen pankkien järjestämättömien lainojen määrä supistui edelleen vuoden 2019 aikana. Euroopan keskuspankin mukaan euroalueen pankeilla oli vuoden 2019 lopussa taseissaan 506 mrd. euroa järjestämättömiä lainoja, mikä on noin 13 % vähemmän kuin vuotta aiemmin.²

Kuvio 3.

Huolimatta ongelmaluottojen määrän vähenemisestä useissa maissa luottotappiot ja varaukset vievät edelleen merkittävän osan joidenkin pankkien tuloksesta. Näiden pankkien kyky vahvistaa vakavaraisuuttaan tulorahoituksella on heikko, ja uuden pääoman hankkiminen on niille vaikeaa.

Koronapandemia lisää pankkien luottoriskiä. Koronaviruksen hillitsemiseksi tehtyjen rajoitustoimien sekä poikkeuksellisen epävarmuuden vaikutukset reaalitalouteen ovat merkittäviä, ja talouskehityksen hidastumisen myötä pankkien luottotappiot tulevat kasvamaan. Talouskehityksen heikentyvä näkymä ja poikkeustoimien pitkittyminen koettelevat yrityssectoria ja erityisesti yrityksiä, joilla kassavarat ovat pienet. Kriisin pitkittyminen voi heijastua myös asunto- ja kiinteistömarkkinoihin. Pankkisektorin altistumat eri sektoreille vaihtelevat maittain, ja erilaiset altistumat tulevat heijastumaan maiden luottotappiokehitykseen.

Kannattavien yritysten auttamiseksi on monissa maissa käynnistetty takausohjelmia, joissa valtio takaa pankkien yrityksille myöntämiä luottoja. Takauksen sisältävien luottojen osuus uusista luotoista voi olla suuri, sillä useissa maissa näiden ohjelmien koko on merkittävä.³ Takausohjelmat elvyttävät yritysten rahoitusta, mutta samalla siirtävät osan luottoriskeistä pankeilta julkisen sektorin kannettavaksi.

Eräät euroalueen pankit omistavat merkittäviä määriä oman maansa julkisen sektorin velkakirjalainoja. Monissa maissa koronapandemian vastaisten toimien arvioidaan lisäävän valtioiden velkaantumista merkittävästi. Tämä heijastuu pankkien omistamien valtionvelkakirjojen riskillisyyteen ja vahvistaa pankkien ja niiden kotivaltioiden välistä haitallista kytköstä. Ponnisteluja tämän kytköksen heikentämiseksi on tulevaisuudessa aktiivisesti jatkettava siten, että tarjotaan turvallisia ja vähäriskisiä sijoitusvaihtoehtoja pankeille kotivaltion lainojen ohella. On myös tärkeää viimeistellä EU:n pankkiunioni yhteisellä eurooppalaisella talletussuojajärjestelmällä sekä vahvistaa yhteistä pankkien kriisinratkaisujärjestelmää ja kriisinratkaisurahastoa. Myös pääomamarkkinaunionin kehittäminen on tärkeää rahoituksen välityksen monipuolistamiseksi Euroopassa, missä on perinteisesti ollut hyvin pankkikeskeinen rahoitusjärjestelmä. Euroalueen sisäisen kaupan ja rahoitusmarkkinoiden kytkentöjen vuoksi suotuisa talouskehitys ja vakaat rahoitusolot ovat tärkeitä kaikille jäsenmaille.

Viitteet

1. Valvojen toimenpiteiden arvioidaan vapauttavan 120 mrd. euroa ydinpääomia, mikä mahdollistaa uusien lainojen myöntämisen jopa 1 800 mrd. eurolla euroalueen kotitalouksille ja yrityksille. ↑
2. Järjestämättömien lainojen määrä on keskimäärin noin 3,2 % euroalueen pankkien lainasaamisista. Vuoden 2016 alussa vastaava luku oli 6,9 %. ↑
3. Takausohjelmien kokoa käsitellään IMF:n huhtikuussa 2020 julkaisemassa Fiscal Monitorissa, <https://www.imf.org/en/Publications/FM/Issues/2020/04/06/fiscal-monitor-april-2020>. ↑

Asiasanat

euroalue, korona, koronaviruspandemia, pankit, rahoitusvakaus